EFECTELE DESCHIDERII PROCEDURII INSOLVABILITĂȚII ASUPRA CONTRACTELOR DEBITORULUI AFLAT ÎN DIFICULTATE

Ana ILANA

Obiectivul legii care reglementează insolvabilitatea îl reprezintă maximizarea averii debitorului pentru acoperirea, în cât mai mare măsură, a pasivului debitorului, spre satisfacerea creanțelor creditorilor săi. În legislațiile europene, scopul declarat al legii-cadru cu privire la această procedură este mai complex, spre exemplu în legislația românească, scopul legii este completat şi cu acordarea unei şanse de redresare debitorului, atunci când acest lucru este posibil. Astfel se poate spune că este realizat un echilibru de interese, pe de o parte, este ocrotit creditorul, iar pe de altă parte, este avută în vedere şi situația debitorului de bună-credință căruia îi este conferită o şansă de redresare, atunci când condițiile economice şi situația sa financiară o permit.

Odată deschisă procedura insolvabilității, raporturile contractuale ale debitorului suferă anumite modificări, prevederile legii-cadru fiind prioritare față de legea generală, ori față de prevederile Codului civil. Astfel, incidența şi efectele declanşării insolvabilității poate fi analizată în funcție de clasificarea raporturilor contractuale ale debitorului, respectiv dacă acestea sunt încheiate înainte de deschiderea procedurii sau dacă acestea vor fi asumate de debitor ulterior deschiderii procedurii, mai exact pe parcursul derulării acesteia.

Legea nr.149/2012 privind insolvabilitatea reglementează în cuprinsul prevederilor art.89 şi următoarele, situația raporturilor preexistente, respectiv, dacă de la momentul intentării procedurii de insolvabilitate un contract bilateral nu este executat în totalitate de către debitor sau de cealaltă parte, administratorul sau lichidatorul după caz, este în drept să îl execute în locul debitorului ori să ceară celeilalte părți executarea lui. Aşadar, dreptul de opțiune aparține administratorului procedurii, însă cealaltă parte îi poate cere acestuia să îşi exercite dreptul de opțiune, iar administratorul procedurii trebuie să declare neîntârziat dacă va cere sau nu executarea contractului. Cealaltă parte contractantă, în calitate de creditor chirografar, va putea înainta o creanță care rezultă din neexecutarea obligațiilor debitorului, dacă administratorul sau lichidatorul refuză să execute un contract.

Totodată, legiuitorul a avut în vedere şi situația în care este posibil să nu ceară executarea contractului, caz în care administratorul/lichidatorul nu va putea ulterior să mai insiste asupra executării respectivului contract, iar în această situație tot administratorului procedurii îi va reveni dreptul de a decide cu privire la soarta contractului, cealaltă parte putând doar să provoace răspunsul, fără ca să poată decide în acest raport bilateral.

O alternativă care merită a fi analizată este cea cuprinsă în sistemul de drept francez, potrivit căreia, cu privire la situația actelor debitorului aflate în derulare la data deschiderii procedurii, se instituie o procedură contradictorie, respectiv administratorul procedurii se adresează instanței competente cu cerere de denunțare a respectivului contract, iar cocontractantul este citat, la rândul său, pentru a-şi prezenta opoziția şi apărările în fața instanței, fiind astfel asigurat accesul la justiție al cocontractantului. În acest fel, putem observa faptul că la baza încetării respectivului contract va sta o decizie luată în urma unei proceduri juridice, nicidecum nu ar sta elementul material, subiectiv, adică decizia administratorului procedurii.

Contractele, aflate în derulare la data deschiderii procedurii, nu pot înceta prin convenția părților, deoarece, convențiile prin care se exclude sau se limitează aplicarea prevederilor art. 89-93 din legea insolvabilității, care atribuie prerogativa de a decide în astfel de situații exclusiv administratorului procedurii /lichidatorului, se consideră a fi nule de drept.

Se poate afirma astfel că în această procedură specială, principiul forței obligatorii a contractului şi a libertății contractuale sunt înlăturate ori suspendate, astfel încât decizia administratorului procedurii capătă un rol extrem de important.

Ca urmare a declanşării procedurii de insolvabilitate, indiferent de persoana celui care o declanşează, activitatea debitorului este pusă sub protecția tribunalului şi sub supravegherea creditorilor, dar analiza activității anterioare, precum şi decizia în privința raporturilor contractuale anterioare şi a raporturilor din cursul procedurii, în mare măsură, revine administratorului procedurii, care reprezintă un terț neutru, imparțial şi obiectiv, desemnat să ducă la îndeplinire şi aplică prevederile legale în scopul maximizării averii şi a recuperării în cât mai mare măsură a creanțelor debitorilor. Adunarea creditorilor ar putea fi însă mult mai în măsură să decidă asupra situației acestor contracte, creditorii înscrişi în tabelul de creanțe fiind adeseori cei afectați de decizia administratorului cu privire la menținerea sau denunțarea unui contract, cu precădere la contractele în curs.

În egală măsura cu privire la contractele în derulare, de la data deschiderii procedurii de insolvabilitate, administratorul procedurii dobândeşte un rol deosebit de important el având prerogative de a decide asupra acelor raporturi contractuale, deşi nu a fost parte în contract şi nu avea la data semnării contractului nici o atribuție, fiind astfel considerată o prerogativă de mare importanță şi risc, totodată, pe care legea i-o conferă administratorului procedurii.

Referințe:

1. ȚĂNDĂREANU, N. *Insolventa în reglementarea Legii 85/2006. Comentarii, doctrină, jurisprundență*. Bucuresti: Universul juridic, 2012.

2. DELI, A. Actiunile revocatorii falimentare. În: *Phoenix, Revistă de Insolvență*. 2013, nr. 46.
3. *OBANCIA,* C.-A. *Procedura insolvenței*. *Efectele juridice asupra contractelor debitorului*. Bucureşti: Hamangiu, 2014.
4. AVRAM, A. *Procedura insolvenței. Deschiderea Procedurii.* Bucureşti: Hamangiu, 2010.
5. AVRAM, A. *Procedura insolventei. Partea generală*. Bucureşti: Hamangiu, 2010.
6. TURCU, I., BOTINĂ, M. *Dreptul afacerilor întreprinderii*. Bucureşti: C.H.Beck, 2013.
7. Legea insolvabilității, nr. 149 din 29 iunie 2012. Publicată la 14.09.2012 în *Monitorul Oficial*, nr.193-197.
8. Legea 85/2012 privind procedurile de prevenire a insolvenței şi de insolvență. În: *Monitorul Oficial al României*, nr.466 din 25.06.2014.